

Kroniek

BOSCH & VAART

Oktober 2023 | nummer 198

Knutselen in
de Herfst

Nazomeren
met het Einde
Zomer Feest

Zenka en haar
Hartekinderen

Kroniek van Bosch & Vaart wordt uitgegeven onder auspiciën van de wijkraad. De Kroniek verschijnt 3x per jaar. De oplage is 1.200 exemplaren.

Redactie: Victorine Egter van Wissekerke, Frederike van Urk, Riksta Dorhout, Maaïke le Grand, Hans van der Straaten, Lizeanne Voorhout en Maaïke van der Linden.

Advertentiewerving: Ernst van den Broek.

Fotografie: Chris Hoefsmit. **Illustratie:** Martine Lambrechtsen.

Lay-out & drukwerk: MEO.

Wijkraad

Ivo Bruijn: voorzitter

ivo.bruijn@boschenvaart.nl

Maarten Santman: secretaris/projecten

maarten.santman@boschenvaart.nl

Raoul Hagens: penningmeester

raoul.hagens@boschenvaart.nl

penningmeester@boschenvaart.nl

Frederike van Urk: communicatie, Kroniek

frederike.vanurk@boschenvaart.nl

Robert Steeg: evenementen

robert.steeg@boschenvaart.nl

Ernst van den Broek: sponsors, veiligheid, verkeer

ernst.vandenbroek@boschenvaart.nl

✉ info@boschenvaart.nl

🌐 www.boschenvaart.nl

🐦 [@boschenvaart](https://twitter.com/boschenvaart)

Scan de QR-code
voor de website

Inhoudsopgave:

03. Agenda

De Nieuwjaarsborrel, Jaarvergadering, het Buurtdiner en andere leuke activiteiten in de buurt.

04. Cultuur Festival

Op zondag 18 juni konden alle buurtbewoners genieten van alle kunst die we als buurt maken. In deze Kroniek een kleine impressie!

06. Feestelijke zomerafsluiting

De allerlaatste zaterdag van de zomervakantie werd door jong en oud afgesloten middels een gezellig buurtfeest op het Oranjeplein.

08. Buurtgenoten: Zenka Reyn

Zenka Reyn vertelt aan redacteur Maaïke le Grand alles over haar grote passie: de zorg voor kinderen met een hartafwijking, oftewel hartekinderen.

10. De Groene Kroon

Over de voordelen van een energiecoach in de buurt, de themabijeenkomst op 11 oktober en hoe je lid kunt worden van Wijkvereniging De Groene Kroon.

11. Bericht uit de Heemtuin Eindhoven

Titi des Bouvrie vertelt waarom het een bijzondere zomer was voor de Heemtuin.

12. Mensen: Julia Giesberts en Jurjen Comello

Hans van der Straaten duikt opnieuw de geschiedenis in van de buurt: 'Desnoods met Wapens in Bosch en Vaart'.

16. Van de Wijkraad

De Wijkraad zoekt vrijwilligers, is klaar met de hondentroep en geeft updates rondom het grondwaterpeil.

18. Storm Poly

Een fotoverslag van de zwaarste zomerstorm ooit (gemeten) op woensdag 5 juli in de Bosch & Vaart buurt.

20. Kinderpagina - Bijna herfstvakantie!

Knutsel je eigen bosdier, los de raadsels op en kom erachter welke kastanjes en paddenstoelen je uit de Haarlemmerhout kunt eten!

Agenda

December: Klein Kroniekje + Kerstzingen

Januari: Nieuwjaarsborrel voor de buurt (bij de PLeek)

Februari: Klein Kroniekje ter aankondiging van de Jaarvergadering en het Buurtdiner in maart

Maart: Jaarvergadering en Buurtdiner

April: Koningsdag

Juni: Verschijning Kroniek en het Cultuur Festival

Augustus/September: Indian Summer Festival

Oktober: Verschijning Kroniek

December: Klein Kroniekje + Kerstzingen

Exacte data en locaties worden in de volgende Kroniek bekend gemaakt.

KOFFIE OCHTENDEN BIJ PLEEK

Iedere eerste maandag van de maand vindt de koffie ochtend plaats bij restaurant PLeek aan de Wagenweg 214. Iedereen is welkom vanaf 10.30 uur en de lezing begint om 11.00 uur.

Oktober: Hans van der Straaten over Bosch en Vaart

November: nog niet bekend

December: Ignace Verberk over Bach's Weihnachtsoratorium

Actuele informatie

Houd de website boschenvaart.nl in de gaten.

Volg de wijkraad op twitter:

[@boschenvaart](https://twitter.com/boschenvaart)

Of meld je aan voor onze digitale nieuwsbrief (op de homepage van de website). Zo ben je altijd op de hoogte van de laatste nieuwtjes in Bosch & Vaart en mis je niks!

Oh ja, we hebben ook nog een ouderwets informatiebord op het Oranjeplein.

Ivo Bruijn
voorzitter

Beste allen,

Het was een wisselvallige zomer. Waar in juni warmterecords werden gebroken heeft toch vooral de regen een grote rol gespeeld daarna en een heuse storm die ook in onze wijk de nodige sporen achterliet. Gelukkig begon het eerste weekend van september weer met zon en konden we met z'n allen genieten van een fantastisch Einde Zomer Feest.

Na een bijzondere editie vorig jaar waarbij we af en toe voor de heftige regenbuien moesten schuilen was het dit jaar gelukkig wel mooi weer. Ook deze editie zijn er weer nieuwe tradities ontstaan zoals de werkelijk ongeëvenaarde Bosch & Vaart Burger. Al in de ochtend was de heerlijke geur van bacon te ruiken bij het Oranjeplein en werden de uitjes gekarameliseerd. Ook interessant om te zien hoe het opblaas voetbalveld toch binnen no-time tot algemeen springkussen werd omgedoopt door de kinderen. Uit veiligheidsoverwegingen moesten we deze iets eerder dan ook leeg laten lopen. Natuurlijk weer heel veel dank aan de commissie die dit alles weer mogelijk heeft gemaakt.

Sinds de laatste Kroniek hebben we natuurlijk ook een zeer succesvol Cultuur Festival in de Wijk gehad. Met een officiële veiling waar ondergetekende ook naar huis ging met een bijzonder kunstwerk. De diversiteit aan kunstuitingen in onze wijk is echt heel bijzonder en verbindt ook. Voor 2024 zijn we op zoek naar nieuwe enthousiaste commissieleden om een vervolg te geven aan dit mooie evenement. Geef je dus snel op bij de Wijkraad!

Intussen is de gemeente ook verdergegaan met haar visie rondom Wijkplatforms. De eerste notitie hiervan inclusief subsidieregeling is inmiddels in concept klaar en als Wijkraad bestuderen we deze aandachtig. In grote lijn zal er waarschijnlijk voor onze buurt niet veel veranderen en kunnen we ook de

komende jaren onze communicatieactiviteiten, verbindende rol en evenementen in onze buurt voortzetten. Meer informatie kun je vinden op de site van de gemeente.

Deze Kroniek is overigens tot stand gekomen met een deels vernieuwde redactie. Heel fijn dat na verschillende oproepen de redactie inmiddels weer op volle kracht is en Maaïke van der Linden en Lizeanne Voorhout het stokje van Victorine hebben overgenomen en de continuïteit gewaarborgd is. Onze wijk valt en staat bij de inzet van ons allen en mooi te zien dat we dit met elkaar voor elkaar krijgen.

Tot slot wil ik zeker ook even stilstaan bij het feit dat Vic van den Broek d'Obrenan onlangs is gestopt als lid van de Wijkraad. Na vele jaren van intensieve betrokkenheid heeft zij in september de laatste wijkraadvergadering bijgewoond. Wij zijn haar als Wijkraad heel veel dank verschuldigd voor alle jaren dat zij als voorzitter, contactpunt met de gemeenten en o.a. haar betrokkenheid bij het Cultuur Festival en het Kerstzingen zich heeft ingezet voor onze prachtige wijk.

In deze Kroniek staan, onder andere een terugblik op het Cultuur Festival een verhaal rondom een buurtgenoot en de Stichting Hartekinden en een column over de heemtuin. Ik wens iedereen veel leesplezier en geef je vooral op voor de aanstaande AED cursus. Altijd goed om dit in de wijk goed geborgd te hebben.

Groet,

Voorzitter wijkraad Bosch & Vaart
ivo.bruijn@boschenvaart.nl

Een buurt vól cultuur

Ook dit jaar was er weer het enige echte Bosch en Vaart Cultuur Festival! Op zondag 18 juni openen op heel veel adressen in Bosch en Vaart de deuren voor alle buurtbewoners om te genieten van alle kunst die we als buurt maken. Uiteindelijk is kunst op haar mooist als we het kunnen delen!

Als je het hebt gemist: Het Cultuur Festival is een cultureel evenement dat één keer per jaar in onze wijk wordt georganiseerd, gratis en voor niks. De optredens zijn zeer divers; zangkoren, klassieke muziek, popmuziek, schilderkunst, fotografie, keramiek, sieraden, kortom voor iedereen is er wat. In de middag worden er ook activiteiten voor kinderen georganiseerd waaronder een kinderknutseltent en een speurtocht. Dit jaar werd het festival afgesloten met een heuse veiling, waarvan de opbrengst naar HATKA ging, de Haarlemse Alliantie tegen

Kinderarmoede. De opbrengst bedroeg maar liefst €1200,-, een ontzettend mooi bedrag! Voor meer informatie kun je kijken op www.hatka.nl

De commissie van het Cultuur Festival bedankt alle deelnemende kunstenaars, veilingmeester René en alle kopers voor dit prachtige resultaat.

Onderstaand tref je een kleine impressie aan van wat er allemaal te doen was dit jaar. Wij kunnen alleen maar een diepe buiging maken

naar de commissie die dit jaar alles tot in de puntjes heeft georganiseerd; Dany Hanush, Paula van Heuzen, Rob de Ridder, Vic van den Broek d'Obrenan en Riksta Dorhout.

Op naar de volgende editie!

Wil je hier ook aan bijdragen? Meld je dan aan via info@boschenvaart.nl, er worden nog vrijwilligers voor de organisatie gezocht! info@boschenvaart.nl

Ceder tambourine man

Zeven instrumenten bespeelt Ceder "the tambourine man", hij is geïnspireerd door de groten uit de muziekgeschiedenis zoals Neil Young en Bob Dylan. Bij het coveren van de Stones weet hij duidelijk wat hij zingt, de aanklacht tegen de Vietnamoorlog klinkt fel en verontwaardigd, de song van Neil Young over de ellendige gevolgen van het drugsgebruik komt hard aan. Hij kent de

details hoe, en wanneer Dylan de volgende song schreef. De huiskamer staat bomvol met buurtbewoners die in stilte luisteren maar ook oorverdovend applaudisseren. Deze blonde talentvolle musicus met de heldere stem en blik is ...9 jaar.

Luisterwaarschuwing

"Steek je stengeltje maar atafel, Papapapa tata, zo zingen wij dus in ons eentje, ik moet ze niet, ik moet geen kaasstengels" en zo balanceren de 12 zeer harmonieus zingende leden maar net op het randje van wat betamelijk is, hebben ze onderhand niet een integriteitscoach nodig? zo vragen ze zich af. De lol spat eraf, het loepzuiver spelen met taal en harmonieën wordt zeer gewaardeerd in de bomvolle en gezellige huiskamer, lou lou daba dabba da...

Muziek vergroot je wereld

En hoe! De warme diepe klank van Lucas Lands saxofoon mengt wonderbaarlijk mooi

met de gitaar van Benan Citin uit Turkije. Beiden wonen sinds een jaar of vijf/zes in de Bosch en Vaart en hebben onder leiding van de Portugese Catarina Gomes ontdekt hoe leuk het samenspelen kan zijn: ze hebben inspiratie gevonden in de weemoed van de Portugese fado, songs uit Zuid Amerika, Miss Serajevo klinkt ontroerend, als klapstuk zingt Catarina mee met haar studenten..

Gautam uit de Punjab

In een sfeervol verlichte ruimte vertelt Gautam ons hoe hij 48 jaar geleden uit de Punjab in India belandde in Nederland, er bestond nog geen internet, en hij miste de muziekpraktijk uit zijn vaderland. Het is voor onze Westerse oren wennen aan een veel meer meditatieve manier van musiceren: deze raga wordt gespeeld voor de tempel, de ander bij zonsondergang, de emoties van een derde raga passen meer bij de ochtend. Weemoedige klanken op de bamboefluit, flarden van verdriet en gemis vullen de ruimte.

Rip kwaad neushoorn

Is een anagram (door elkaar gehusselde letters) van OuweHansdierpark, zo leggen Hans en Jan uit. Op hun vingers getikt en bedreigd met aanzienlijke boetes door de zoo uit Rhenen als ze de naam van het dierenpark zouden misbruiken, hebben ze een anagrammatische list verzonnen om hun zelfgeschreven liedjes uit te brengen.

De lol spat eraf, hier zijn twee gitaarvirtuozen aan het werk, ze krijgen het publiek rap aan het meezingen en al gauw zit er een oorworm in je hoofd: "Ik mis je, dat is alles, en alles is zoveel".

De PlekK voor muziek en kunst

Wie tussen de concertjes door restaurant de PlekK wist te vinden had veel om van te genieten: sieraden in een soort poppenhuis nog voor de ingang, live jazz op het terras, door Arnaud Booy en Wim Ruud.

Eeuwen creëerde een relaxte sfeer en eenmaal de trap op maar liefst 5 dames Trossél, zussen en nichten. Steengoede portretten door Marijke, sieraden van Marga geïnspireerd op alles wat je maar bedenken kunt, inclusief dichtregels, foto's van Erna, schilderijen van Tecla en verrassend glaswerk van Yvon: het creatieve gen heeft flink toegeslagen in deze familie! Zo ook Nine Booi, zij maakt hele bijzondere sieraden waarbij oude sieraden in een nieuw jasje wordt gestoken maar dan vaak met een knipoog.

Barbara Mascini maakt mooie, kleurrijke schilderijen waar je vaak de natuur in terugziet. Ze schildert wat haar raakt en dat zie je ook bij de krachtige portretten van bijzondere vrouwen.

Someone to rely on

Dat is bij de twee vriendinnen Sophie en Sanne zeker het geval Ze kennen elkaar van het Coornhert en hebben elkaar helemaal gevonden in de muziek. Ze zijn goed op elkaar ingespeeld en kunnen allebei piano spelen maar ook mooi zingen. Dus daarin wisselen ze elkaar af. Onder grote belangstelling werd er geluisterd naar mooie vertolkingen van onder andere Bruno Mars, Amy Winehouse en Adèle.

Verrassende bevoegenheid

Het mooie van het Cultuurfestival is dat je allerlei muziekstijlen kunt beluisteren van Klassiek tot Pop. Het is extra leuk om iets uit te kiezen waar je normaal zelf niet naar luistert en door wordt verrast. Dat was zeker het geval bij 'Die Zauberflöte' waar je de bevoegenheid van Bart van Oerle kunt horen én te zien. Met veel emotie zingt hij die ochtend 'Die schöne müllerin' van Franz Schubert. Samen met Joke de Wit en Marie-José Keijzers achter de piano staat hij nog heel graag op het podium en dat kun je aan alles merken.

Het Minimale Zwart

In de Zomerluststraat nr 9 exposeert 'Katja fotografeert'. De bezoeker wordt verrast door een opvallende serie met stillevens. In deze nieuwe serie zit heel weinig kleur, het is voornamelijk zwart. De kleur die je ziet in het stilleven is van bijvoorbeeld de blauwe besjes op een lepel of het donker paars van de bramen. Juist door het gebruik van het minimale aan kleur maakt dat het een heel krachtig en prachtig beeld is.

Feestelijke zomerafsluiting

Het was weer een geslaagde Einde Zomer Feest op de laatste zaterdag van de zomervakantie! Het Oranjeplein was heel sfeervol versierd, er stond een groot opblaasbaar voetbalveld voor de kinderen en ook aan de ouders werd gedacht met heerlijke hapjes en drankjes. Er werd volop bijgepraat over de warme vakanties en alle plannen voor het najaar werden besproken. Een heel mooi terugkerend evenement om de zomer mee af te sluiten!

Het Einde Zomer Feest trok ook dit jaar veel bezoekers uit de wijk. En met prachtig nazomer weer hadden de organisatoren meer geluk dan vorig jaar. De foto's zeggen genoeg, er was ontzettend veel te doen en s'avonds werd er gedanst op de muziek van de DJ! Het Einde Zomer Feest is een initiatief van de wijkraad. Naast de commissieleden helpen talloze vrijwilligers met op- en afbouw, bediening aan de bar en diverse andere taken. Anders dan het Bosch & Vaart Koningsdagfeest is het Einde Zomer Feest exclusief voor bewoners van onze wijk. Mocht je willen helpen of suggesties of vragen hebben over de feestelijkheden, neem dan contact op met de wijkraad via info@boschenvaart.nl

Tientallen ijsjes worden uitgedeeld aan de kinderen. Nog ééntje om de zomervakantie echt goed af te sluiten.

Jong en oud begeeft zich richting het inmiddels bekende evenementenplein van de buurt; het Oranjeplein.

'Hey, lang niet gezien! Waar zijn jullie geweest? Leuk, leuk. Nu maandag weer naar school hè? Ja ja, het echte leven gaat weer beginnen.' (Dit gesprek kwam de redactie zo'n 100+ keer ter ore deze middag)

De crêpes blijken ook dit jaar populair bij het jonge publiek. Vooral de Nutella variant gaat in grote getale over de toonbank.

Vrolijke Summer boys achter de bar!

Super vrijwilligers in touw om er voor alle buurtbewoners een mooie middag van te maken. Dank namens alle aanwezigen aan de organisatie!

Wow, blij met dit fijne Oranjeplein te midden van onze buurt!

Zenka Reyn en de Stichting Hartekinderen

Op een warme zomerdag spreek ik onze buurtgenote Zenka Reyn over haar passie: de zorg voor kinderen met een hartafwijking, oftewel de hartekinderen. Hoe vriendelijk dit laatste woord ook klinkt, het leven is voor deze kinderen met een aangeboren hartafwijking verre van vriendelijk. Voor een hartoperatie wordt de borst opengemaakt, het hart en de longen worden stilgelegd en hun functies worden voor de duur van de operatie door machines overgenomen. Voor een volwassene is zo iets al bijzonder ingrijpend, maar stel je voor hoe dat is voor een pasgeboren baby en zijn of haar ouders. Stel je voor dat maar een van de ouders erbij mag zijn, en er voor de ander niets anders overblijft dan radeloos wachten...

Wist u vast niet..

Eerst wat weetjes: er zijn in Nederland 25.000 kinderen met een aangeboren hartafwijking, jaarlijks worden er 1500 geboren en jaarlijks overlijden ook 150 kinderen aan hun hartafwijking. Dat is de grootste doodsoorzaak voor kinderen! Er zijn wel 2000 (!) afwijkingen bekend, en ze zijn niet allemaal goed zichtbaar op de scan. Er is veel ervaring nodig om een scan goed te kunnen lezen. Het uitvoeren van zo'n hoog complexe operatie vergt een team met veel ervaring. Maar met een of meerdere operaties ben je er niet, hartekinderen lopen op latere leeftijd veel risico op hartfalen, hartritmestoornissen en een verminderde weerstand. De impact van een hartafwijking is enorm, maar is helaas niet goed zichtbaar voor de buitenstaander. Er is ook veel onderzoek nodig om problemen eerder te onderkennen. Er is geld nodig en er zijn mensen met ideeën nodig.

Tikkering en schateiland Rapatiki

En hier komt de Stichting Hartekind om de hoek kijken, waar Zenka sinds oktober 2022 directeur is. Hoe ga je om met kinderen die

zulke verschrikkelijke ziekenhuisopnames moeten doorstaan? Wat betekent het voor de ouders, hoe kunnen ze zich voorbereiden op wat komen gaat? Voor de kinderen is een tikkering ontwikkeld waaraan ze na elke prik, opname, operatie etc een bedel kunnen hangen, die weergeeft wat er gebeurd is: een prikkebeest na de prik, een diamant na een transplantatie, een regenbui na een slechte dag etcetera.

Deze bedelring wordt gecombineerd met een persoonlijk logboekje, en een kaart van schateiland Rapatiki waarin elk kind de reis kan vastleggen. De reis (naar het ziekenhuis) waar je goede en slechte dagen hebt, waar alles anders is dan thuis, maar die je toch kunt navertellen met al die bedels.

Voor de ouders is ook een indrukwekkend naslagwerk ontwikkeld, het Hartekind Boek waarin voor elke fase van het leven van hun kind wordt beschreven wat er kan gebeuren, en tegen welke ontwikkelingen ze kunnen aanlopen. Bij de geboorte, de onmacht en radeloosheid bij het afwachten van de uitslag van de operatie, begeleiding bij het naar school gaan, voor de eerste keer naar gym

of het zwembad, waar het litteken zichtbaar is, activiteiten die veel energie kosten, de puberleeftijd (moet mijn kind nieuwe vriendinnen vertellen van haar hartafwijking?) enzovoort.

Waar komt Zenka's drive vandaan?

Als kind raakte Zenka geïnspireerd door de brieven die haar oom schreef over wat hij aantrof in de sloppenwijken van Bolivia, in huis hing de NOVIB kalender en al jong besloot Zenka dat ze bij Artsen zonder Grenzen wilde werken. Dus ze ging een opleiding HBOV doen en belandde in de gespecialiseerde zorg voor jonge kinderen. Daar heeft ze meegemaakt wat de impact kan zijn van een complexe operatie op ouders, en de radeloosheid als het kind uiteindelijk toch sterft. Daarna belandde ze in het bedrijfsleven, maar na 7 jaar besloot ze het roer om te gooien en te gaan werken voor goede doelen, zoals de Hartstichting en Artsen zonder Grenzen. In haar huidige functie als directeur voor Stichting Hartekind komt als het ware alles samen wat haar aanspreekt: een klein enthousiast team, dat weet heeft van de impact van een hartafwijking op de kinderen

en hun ouders en naar wegen zoekt om onderzoek te financieren.

Het doel? Onderzoek stimuleren in samenwerking met de academische ziekenhuizen dat de kwaliteit van leven kan verbeteren voor kinderen met een aangeboren hartafwijking. Alle kinderen zijn

immers het liefst gewoon kind. Evenementen organiseren om sponsorgelden op te halen, zoals fiets- en schaatsevenementen en sponsoren aanmoedigen langdurig te doneren, onderzoeken zijn immers meestal van langdurige aard. Er wordt ook jaarlijks een gala georganiseerd waar men mooie items kan kopen.

Snelheid van handelen

Maar als blijkt dat een eenvoudig instrument als de saturatiemeter, die het zuurstofgehalte in het bloed meet door het om een vinger te leggen, al goed kan voorspellen dat een kind mogelijk hartproblemen gaat krijgen, gaat de Stichting zeer snel te werk en wacht niet af tot er een landelijke richtlijn is: Hop, voor alle verpleegkundigen in de regio wordt een saturatiemeter aangeschaft.

De zonnige en effectieve aanpak van Zenka en haar team verdient brede bekendheid. Wie meer wil weten kan kijken op www.hartekind.nl, want een filmpje of foto kan soms meer overbrengen dan woorden.

Maaik le Grand

De Groene Kroon

Inmiddels is de wijkvereniging De Groene Kroon ruim 3 jaar actief in Bosch & Vaart en de Koninginnebuurt. Er zijn 10 energiecoaches opgeleid, er zijn twee algemene ledenvergaderingen georganiseerd en de themabijeenkomsten worden iedere keer goed bezocht. Ook is de eerste nieuwjaarsbijeenkomst en energieborrel georganiseerd. Toch wil De Groene Kroon naar de volgende stap en heeft daarom haar leden benaderd voor een evaluatie via een enquête. Energiecoaches komen bij leden langs voor persoonlijk klankbord rondom duurzaam wonen, en dát wordt gewaardeerd met een hoog rapportcijfer.

Gesprek met een Energiecoach geeft meerwaarde

Energiecoaches horen het vaker: “Waar ga je aan beginnen en wat leveren al die inspanning om jouw huis te isoleren op?”. En in zo’n situatie is het fijn om een vertrouwd gezicht uit de wijk tegenover je te hebben, samen reëel te kijken hoeveel kosten aan energie voor de woning per maand uitgegeven wordt. Zo ontstaat al snel een beeld, mede met de hulp van het HOOM-dossier voor leden, waar je kunt beginnen met verduurzamen en hoeveel dat gaat schelen. Het geeft een goed gevoel om jouw huis binnen de mogelijkheden toekomstbestendig te maken. Als jouw huis goed in de markt blijft liggen, is dat altijd fijn naast het plezier dat je beleeft aan het verhogen van jouw woongenot zonder tochtige ruimtes.

Themabijeenkomst 11 oktober

De resultaten van de ledenenquête werden gedeeld waardoor we ook zicht kregen op een nieuw te vormen werkgroep ‘collectieve projecten’. En ook zijn alle aanwezigen geïnformeerd over de pilot die de gemeente Haarlem nu uitvoert om te kijken hoe alle wijken in 2040 van het gas af kunnen. Per wijk heeft dit meer of minder impact en zo is er voor een deel van het gebied Zuidwest Haarlem een pilot met het bureau Warmte Transitiemakers in opdracht van de gemeente Haarlem gestart. De Groene Kroon denkt hierin mee in belang van de wijkbewoners en behoud van het unieke karakter van de twee wijken. Tijdens de themabijeenkomst werd toegelicht hoe de gemeente werkt binnen de lijnen van de Transitievisie Warmte uit 2021. In 2024 wordt deze visie geactualiseerd door de gemeente met de resultaten van de pilot als inbreng. Aan de statafels tijdens de bijeenkomst werd tot slot veel kennis van en door de bureaus gedeeld rondom thema’s zoals Isoleren, Subsidies, Duurzame Energie opwekken en Ledenenquête – vervolgstappen.

Isoleren, slim ventileren en duurzaam verwarmen

Heb je sympathie voor De Groene Kroon, maar ben je nog niet lid? Lees meer en word lid via www.degroenekroon.org waardoor je de vrijwilligers in je wijk steunt en aangehaakt blijft op duurzaamheidsprojecten in de wijk!

Bericht uit de Heemtuin; het was een bijzondere zomer!

Door zon en regen groeide alles hoger en sneller en verbazend groter en ons snipperpad groeide dicht.

Ons vaste werk blijft dus bramen rooien, gras en brandnetels verwijderen en pad snoeien.

De wilgenboog bij de ingang moest gesnoeid. In mei lag de vijver droog en met kunst- en vliegwerk hebben we er emmers water ingegoten om de kikkervisjes te redden. Het schoot niet erg op.

Maar de fantastische actie kwam van de conciërge van Sancta: een stroomkabel vanuit de school naar een pomp die water uit de vaart in de vijver pompte! Met resultaat. Eind mei barstte de vijver van de dikkopjes die gered waren. Ook een piepjonge salamander vonden we.

Het vak met het bijenhotel 'Heemzicht' maakten we dit jaar vrij van wortels en kruiden. Daarna strooiden we bloemenzaden. En ja, het bordje 'ingezaaid' was al gauw weer verdwenen... waar dat nou goed voor is? Wilde bijen vlogen in en uit het bijenhotel. Sommige gaatjes zijn al dichtgemetseld. Bezet!

Maar ook in dit plantvak vonden op een dag wilde bijen, de Rosse metselbijen, een kuil waaruit ze lemige modder voor hun nestwanden konden halen. Het nest is elders, waar weten wij niet. De kuil vulde zich met kleine balletjes zand die de bijen achterlieten.

We zijn trots dat hier zoveel bijtjes rondzoemen. Voor de zekerheid zeg ik erbij dat deze bijen niet steken: voor de vrouwtjes geldt dat hun angel te klein is en de mannetjes steken niet.

Iets wonderlijks: er circuleerden geruchten in de Hout dat in de heemtuin "de gevaarlijke Reuzeberenklauw groeide en dat men er niet meer wilde lopen met de honden". Maar we hebben het hier over een heemtuin! Dus invasieve indringers zijn niet toegestaan en de Reuzeberenklauw staat nergens in de Haarlemmerhout.

De Bijentuin naast de manege was een kleurenfeest dankzij de voortdurende inzet van 2 vaste vrijwilligers.

En er is nieuws! We hebben een waterpomp met aggregaat aangeschaft om de plantenvakken en de vijver van water te voorzien.

In augustus wachtte ons een bijzondere verrassing. In onze vijver dreef in het kroos opeens een hoeveelheid planten: Watersla of Pistia/ Mosselplant, een invasieve exoot.

Vermoedelijk wilde een omwonende zijn overmaat aan woekeraars kwijt en dumpte die in onze vijver. Al twee maal moest ik die planten uit onze vijver vissen en bij het restafval gooien.

Nog een laatste bericht: ik zag een zeldzame kever in de heemtuin, de Rouwende gouden tor, *Oxythyrea funesta*.

Zijn verspreidingsgebied is groot en de soort komt onder andere voor in noordelijk Afrika. In Nederland vooral in Limburg en dan op bloemrijke akkers en tuinen.

Met groene groet,
Titi des Bouvrie

Scan de QR-code
voor de website
vriendenhaarlemmerhout.nl

Vereniging Vrienden van de Haarlemmerhout

Desnoods met Wapens in Bosch en Vaart

Julia Giesberts en Jurjen Comello

Het moet in 1980 geweest zijn. Als redacteur van het Mededelingenblad Bosch en Vaart ging ik op bezoek bij de kunstschilderes Julia Giesberts in de Bosch en Hovenstraat. Van medestraatbewoners had ik vernomen dat zij veel kon vertellen over gebeurtenissen in de buurt tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ik had een uitgebreid gesprek met haar waarin ik voor het eerst hoorde over een liquidatie vlak voor de bevrijding in de Bosch en Hovenstraat. Ik maakte een verslag van het gesprek voor de wijkkrant en legde het voor de publicatie aan Julia voor ter goedkeuring. Via de telefoon liet zij weten dat zij het verhaal toch liever niet gepubliceerd zag. Te gevoelig, meerdere betrokkenen waren nog in leven. Er moet nog ergens een exemplaar van dit verslag rondslingeren. Ik ben het helaas kwijt. Julia overleed in 1983.

Toen vijf of zes jaar later op initiatief van de inmiddels overleden boekhandelaar Dolf de Vries, destijds woonachtig in de Bosch en Vaartstraat, een groep buurtbewoners startte met het schrijven van een boek over Bosch en Vaart, kwam ik in contact met Jurjen Comello. Jurjen, opgegroeid in de Zomerluststraat, begiftigd met een enorm geheugen, had zijn ogen en oren tijdens de oorlog goed open gehouden en zat vol met verhalen over gebeurtenissen in de buurt tijdens de Tweede Wereldoorlog. Veel van die verhalen zijn in het Bosch en Vaart boek terechtgekomen. Net als Julia vertelde ook Jurjen over de liquidatie vlak voor de bevrijding. In zijn herinnering was het Meisje met het Rode Haar, Hannie

Jurjen Comello (1930-2010)

Schaft, bij deze liquidatie betrokken. Buurtgenote Florence Koorn, medeauteur van het boek, heeft toen vastgesteld dat de liquidatie nooit door Hannie Schaft kon zijn uitgevoerd omdat zij op dat moment vastzat in een gevangenis in Amsterdam. In een brief aan Florence bevestigde Truus Menger dat zij samen met haar zus Freddie de liquidatie in de Bosch en Hovenstraat had uitgevoerd.

Sophie Poldermans (1981)

Tijdens haar middelbare schooltijd op het Stedelijk Gymnasium las de toen 15-jarige Sophie Poldermans De Aanslag van Harry Mulisch. Dat boek maakte veel indruk. Toen zij aan het eind van haar schooltijd een werkstuk moest maken stond haar besluit vast. Dat werkstuk zou gaan over Hannie Schaft. Via haar vader, de toenmalige stadsarcheoloog Maarten Poldermans, kwam Sophie in contact met Truus Menger. Zij trok de stoute schoenen aan ging op bezoek bij Truus Menger in Grootebroek. Het werd het begin van een vriendschap tot de dood van Truus in 2016. Het werkstuk werd gemaakt. Truus Menger vroeg Sophie om tijdens de jaarlijkse Hannie Schaft Herdenking in

1998 een toespraak te houden in de kerk op de Nieuwe Groenmarkt. Het eindexamen werd gehaald, Sophie ging een jaar studeren in de Verenigde Staten en besloot na terugkomst om net als Hannie Schaft rechten te gaan studeren in Amsterdam. Zij specialiseerde zich in het internationale strafrecht en raakte betrokken bij onderzoek door het Joegoslavië Tribunaal en later het Internationaal Strafhof naar oorlogsmisdaden in Kosovo en Ruanda. Zij zat ruim tien jaar in het bestuur van de Nationale Hannie Schaft Stichting. Haar nauwe contacten met Truus Menger en Freddie Oversteegen, de zus van Truus, en haar fascinatie voor de strevingen en daden van Hannie, Truus en Freddie brachten Sophie er toe het boek "Seducing and Killing Nazis" te schrijven.

Toespraak Sophie in de Groenmarktkerk in 1998

Hannie Schaft

Bij de voorbereiding van dit boek nam zij contact met mij op over de brief die Truus ooit had geschreven aan Florence Koorn over de liquidatie in de Bosch en Hovenstraat. Het boek verscheen in 2019 en werd een succes, vooral ook in de Verenigde Staten. Al snel werd het Sophie duidelijk dat er ook veel behoefte was aan een nederlandstalig boek over die drie wel heel bijzondere verzetsvrouwen. En dat kwam er. Veel uitgebreider en gedetailleerder dan *Seducing and Killing Nazis* verscheen begin van dit jaar

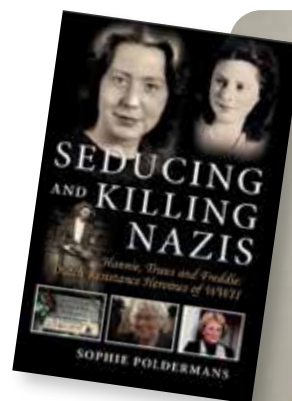
Situatieschets van de route van de gaarkeuken in de NZH remise naar de Bosch en Hovenstraat (tekening: Maarten Poldermans)

“Desnoods met Wapens. Hannie Schaft, Truus en Freddie Oversteegen, het indrukwekkende verhaal van drie jongen vrouwen in het Nederlandse gewapende verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog.”

De liquidatie

In “Bosch en Vaart. Van Heemsteedse buitenplaats naar Haarlems stadskwartier”

uit 1992 wordt verslag gedaan van de liquidatie van Dicky Wafelbakker in de Bosch en Hovenstraat. In “Desnoods met wapens” wordt veel uitgebreider verslag gedaan. De liquidatie vindt plaats op vrijdag 13 april 1945. Dicky Wafelbakker (journalist en vertaler, 57 jaar oud) woonde op kamers in de Bosch en Hovenstraat 4 bij Julia Giesberts, die toen nog Julia Hoorens van Heyningen-Giesberts heette. De zoon des huizes Dick Hoorens van Heyningen was bevriend met Bob van Woerden ook woonachtig in de Bosch en Hovenstraat (op nummer 14) maar die was ondergedoken. Ontdekt werd dat de gegevens van Bob van Woerden bij de SD bekend waren en vrijwel zeker daar terecht waren gekomen door Dicky Wafelbakker. Omdat in haar kamer ook nog allerlei andere gegevens waren ontdekt over verzetsactiviteiten van bewoners van Bosch en Vaart besloot het verzet haar uit de weg te ruimen. Toen op vrijdag 13 april 1945 Dicky Wafelbakker tegen halfzes terug kwam van de gaarkeuken in de NZH remise met een portie bruine bonen in een grijs gewolkt emailen pannetje, kwamen Truus en Freddie op één fiets de straat inrijden en ter hoogte van Bosch en Hovenstraat 14 schoot Freddie twee keer. Bob van Woerden zou de liquidatie vanuit zijn ouderlijk huis hebben aanschouwd. Dicky moet onmiddellijk zijn overleden, zo stelde een toegesnelde huisarts vast.

Het eerste boek “Seducing and Killing Nazis”

Sophie Poldermans

Sophie en Bosch en Vaart

Sophie Poldermans woont inmiddels met man en dochter aan de Leidsevaart recht tegenover de Prinsessestraat in een van de nieuwe huizen die zijn gebouwd op het terrein waar aan het eind van de oorlog de genoemde gaarkeuken was gevestigd. Bijna iedere dag loopt Sophie met haar dochter Sabine over de kwakel bij de Eindhovenstraat op weg naar de nu zo vreedzame Haarlemmerhout. Datzelfde bruggetje waar Dicky Wafelbakker met haar pannetje bruine bonen overheen had gelopen vlak voor haar liquidatie.

Hans van der Straaten

The power of time off
zelf ervaren?

the power of time off

thepoweroftimeoff.com

Hoe blijf je kalm onder druk?

Zomer 2023. 100.000 Nederlanders zingen het volkslied. De koninklijke familie geeft acte de présence. Max Verstappen rijdt thuis. Het weer is aanvankelijk niet slecht. Tijdens de vrije trainingen op vrijdag is het de hele dag droog en laat zelfs de zon zich zien. Maar op zondag, op het moment suprême, wordt de wedstrijd zelfs stilgelegd vanwege chaos op de baan door regen en een enorme stortbui. Het publiek is kletsnat maar uitzinnig. De druk op Verstappen is groot. In een artikel las ik dat ook de kalm ogende overwinnaar natuurlijk geen robot is en dat hij natuurlijk de druk voelt om voor het thuispubliek te scoren.

Ik ben zelf geen fan maar krijg thuis wel alle ins- en outs van de wedstrijden en de verwachtingen en sfeer mee. Mijn zoon Joep is wel een echte fan en al maanden voor de wedstrijd heeft hij de kaarten op zak voor de vrije trainingen, want de kaarten voor de echte race zijn niet te betalen voor een student. Op donderdagavond staat iedereen op scherp. De logees arriveren. Morgenvroeg wel of geen regenkleding mee, op de fiets of met het OV naar Zandvoort? Het wordt het OV en gedurende de dag informeer ik even of het leuk is daar op het circuit, waarop ik 'Jaaaaa' als antwoord krijg. De druk op Verstappen wordt opgevoerd.

Hoe blijf je kalm onder druk? De sport is vaak een mooie metafoor voor ons eigen dagelijkse leven. Thuis en op het werk komt er ook weleens een stortbui over ons heen en wordt er van ons verwacht dat we toch blijven presteren. Dit zijn drie vaardigheden die je kunt ontwikkelen, oefenen, om op een weloverwogen en rustige manier om te gaan met uitdagingen en druk.

1. Ga er vanuit dat je elke dag, ongeacht je hoeveelheid ervaring in een job of rol, kunt leren van situaties en van anderen. Plus, plaats elke ochtend een intentie over je gewenste toekomstige zelf.
2. Herken, begrijp en reguleer je emoties. Mensen die hun emoties kunnen onderscheiden van wie zij als mens zijn, zijn beter in staat zich aan te passen en beter in staat kalm te blijven onder druk.
3. Observeer de sensaties in je hoofd en lichaam, evenals de gebeurtenissen om je heen, pauzeer, en je kunt bewust een afweging maken welk gedrag of handeling de situatie het beste dient.

Zo voorkom je dus dat je al glijdend en glibberend op een nat parcours blijft rijden. Volgend jaar weer naar Zandvoort?!? Joep gaat in ieder geval eerst naar Hongarije, want daar zijn de kaarten veel voordeliger.

Wagenweg 192
ingrid@thepoweroftimeoff.com
www.thepoweroftimeoff.com
0651097805

Ingrid.

De notaris in uw buurt!

WIJTS & TEN BRINK
NOTARISSEN

Spruitenbosstraat 19 | 2012 LJ Haarlem
T 023-531 68 20 | F 023-531 01 30
wijtsstenbrinknotarissen.nl | mail@wtbn.nl

Een samenvoeging van de notariskantoren van
mr. J.J. Wijts - van Nimwegen en mr. J. Fransen

Mees ruimt op

Hulp nodig bij opruimen? Na een gebeurtenis, omdat je het lastig vindt, of omdat je het liever uitbesteedt? Ik help graag.

Carolijn Mees, professional organizer, biedt hulp bij het opruimen en efficiënt indelen van privé- en werkruimtes.

Voor:

WONING / VOORRADEN / ARCHIEVEN / KANTOOR

Vragen? Bel of mail voor verdere info!

06-30684423
info@meesruimtop.nl

www.meesruimtop.nl
meesruimtop

De herfst is begonnen!

Is de herfstvakantie begonnen en regent het buiten? Gooi het knutselkleed op tafel en laat je (klein)kinderen deze gezellige herfst tekening inkleuren. Op de achterkant van de Kroniek staan ook nog wat leuke herfstige opdrachtjes voor onze jonge buurtbewoners!

Groot publiek bereiken?

PUUR
makelaars

AMSTERDAM | BLOEMENDAAL | BUSSUM | HAARLEM | HEEMSTEDÉ
Zilver 36-Haarlem | 023 - 542 35 42 | haarem@puurmakelaars.nl | Jan Gizenkade 181-Haarlem | 023 - 531 96 00 | haaremnoord@puurmakelaars.nl
PUURMAKELAARS.NL

WINE BY BAS

OPEN DINSDAG T/M ZATERDAG VAN 10:00 TOT 19:00 UUR

BESTEL, VRAAG EN PLAN JOUW BEZORGING, RELATIE-
GESCHENKEN EN RESERVERINGEN PER WHATSAPP BUSINESS

WHATSAPP: 023 - 583 5523 / E-MAIL: INFO@WINEBYBAS.NL
WAGENWEG 25 2012 NB HAARLEM / WWW.WINEBYBAS.NL

Vrijwilligers gezocht!

Na het succes weer van het Cultuur festival dit jaar is de commissie op zoek naar nieuwe leden die willen helpen om het festival ook komend jaar een succes te maken. Lijkt het je leuk om hier aan mee te doen, stuur dan een mail aan

info@boschenvaart.nl

Vind je het leuk om je in te zetten voor de buurt maar heb je eigenlijk geen idee wat je zou kunnen doen? Neem contact met ons op, we gaan graag met je in gesprek! Mail vrijblijvend naar

info@boschenvaart.nl

Grondwater updates

Het grondwaterpeil en de verzakkingen van de huizen blijven onze buurt bezighouden. Binnenkort komt de gemeente met een pilot project om het grondwaterpeil te stabiliseren. Wil je weten hoe het precies zit? Houd dan de website van Bosch en Vaart in de gaten. Hier houden we je op de hoogte van de voortgang!

Hondentroep

Eens in de zoveel tijd worden we als wijkraad overspoeld met vragen of we aandacht kunnen besteden aan de overmatige hondenpoep die de stoepen vervuilen. Dus bij deze weer het vriendelijke verzoek om de buurt (en dus ook de speelveldjes, de grasstroken en de straten) poepvrij te houden. Deel dit bericht ook vooral met het hele gezin!

Meld je aan voor de AED Cursus op **18 november!**

Veel buurtbewoners zullen hem al hebben zien hangen, De AED voor het notaris kantoor Wijts & Ten Brink aan de Spruitenbosstraat, vlak bij het Oranjeplein.

In Nederland krijgen elke dag 40 mensen buiten het ziekenhuis een hartstilstand die een grotere overlevingskans hebben als ze binnen 6 minuten worden gereanimeerd.

Een paar jaar geleden heeft de wijkraad daarom, met de hulp van HartslagNu, het initiatief genomen tot het installeren van deze AED in de Bosch & Vaart buurt. In het geval van nood kan er eerste hulp worden gegeven aan het slachtoffer tot er professionele hulpverleners arriveren. De AED wordt beheerd door de wijkraad die ook zorg draagt voor updates en het vervangen van materialen na een reanimatie.

HartslagNu is het landelijk oproepsysteem voor reanimatie. Belt iemand 112 met het vermoeden van een hartstilstand, dan roept het systeem via een SMS automatisch burgerhulpverleners op in de buurt van het slachtoffer. Zij krijgen het verzoek om te reanimeren of de dichtstbijzijnde AED op te halen die is aangemeld bij het systeem. Zo krijgt het slachtoffer snel de juiste hulp terwijl de ambulance onderweg is.

Hoewel er al een aantal buurtbewoners zijn aangemeld via HartslagNu willen we graag de ruimte geven aan mensen uit de wijk die ook getraind willen worden in een juiste omgang met 'onze' AED.

Daarom heeft de wijkraad het initiatief genomen tot het organiseren van een AED cursus. Deze cursus wordt 18 november gegeven door Eric Wijdeman, een erkend instructeur van de Nederlandse Reanimatie Raad. Kosten voor deze cursus bedragen 30 euro en deelnemers verkrijgen na

afronding een certificaat. Er is ruimte voor 6-8 deelnemers maar bij veel animo is er een tweede instructeur beschikbaar. De wijkraad neemt de kosten voor de locatie voor haar rekening.

Aanmelden kan via wijkraadslid Ernst van den Broek via ernst.vandenbroek@boschenvaart.nl

Zomerstorm Poly treft ook Bosch & Vaart

De zwaarste zomerstorm ooit (gemeten) heeft op woensdag 5 juli ook in Bosch & Vaart aardig huisgehouden. Vooral in het zuiden van de wijk heeft een flink aantal bomen de storm niet overleefd. In de Van Hogendorpstraat zijn maar liefst acht bomen gesneuveld. Alleen de afgezaagde stammen zijn overgebleven, nadat de bomen door Spaarnelanden zijn verwijderd. De gemeente begint naar eigen zeggen dit najaar al met herplanten, dus laten we hopen dat ook onze buurt snel aan de beurt is.

Na het opnemen van de schade na de storm heeft de gemeente ook gekeken hoe stormschade, in het bijzonder aan de bomen, kan worden voorkomen. Een van de oorzaken van omwaaiende bomen is gelegen in het slecht wortelen van de bomen. Dat komt onder meer doordat de zogenaamde boomspiegel te klein is. Er is dan te weinig ruimte voor de wortels van de boom om water op te nemen en in vruchtbare aarde te staan. In plaats daarvan zijn de bomen vaak in zand gezet en zijn de wortels bedekt met tegels of klinkers. Daar wordt op dit moment iets aan gedaan.

Helaas is hierbij wat weinig uitleg gegeven aan de bewoners van de wijk waardoor er veel vragen waren over parkeerplekken en het onderhoud van de groenvakken. Daarin is ook nog best veel onduidelijk. Daarom leek het Truus Vlaanderen een goed idee om zich met een aantal mensen uit de buurt hierin te verdiepen om de nieuwe boomspiegels te beplanten en op die manier de wijk weer een stukje mooier te maken. Interesse om mee te denken? Meld je dan aan via info@boschenvaart.nl onder vermelding van Boomspiegels.

B&V BRIEVENBUS

BOSVAKANTIE

Nog een weekje en dan is het eindelijk herfstvakantie. Je hebt dan tijd genoeg om het bos in te trekken, waar alle kleuren van het bladerdak veranderen en lekkere nootjes voor het oprapen liggen, je moet ze alleen wel delen met de eekhoortjes.

Wist je dat de Haarlemmerhout het oudste stadsbos van het hele land is? Boffen wij even, want bossen zijn superbelangrijk om gezond op te groeien. Bomen leveren zuurstof en filteren vieze fijnstoffen, waardoor we gezondere lucht inademen. Ze geven ook schaduw als het warm is, en vormen een bladerdak om te schuilen als het miezert. Ook vormen ze een thuis voor heel veel beesten; van spinnetjes tot vogels en van insecten tot vleermuizen. En wist je dat mensen over het algemeen gelukkiger zijn als er veel groen in de buurt is? Trek dus maar snel je regenlaarzen en een warme trui aan en hup, naar de Hout!

HERFST, HERFST, WAT HEB JE TE KOOP?

1. Kastanjes - je kunt alleen tamme kastanjes, die met de 'borstelige stekels', eten. Pof ze in de oven of maak er aardappel-kastanjepuree van.
2. Walnoten - een slimme snack, want ze lijken niet alleen op hersenen, ze zijn ook heel gezond!
3. Hazelnoten - kraak ze thuis, of maak er meel van om koekjes te bakken.
4. Paddenstoelen - er zijn zoveel soorten paddenstoelen, maar lang niet allen kun je eten. Sommige zijn zelfs heel giftig! Laat ze dus liever staan, dan kun je er niet ziek van worden én raken de kabouters hun huisjes niet kwijt.

RaRaRaadsel

Van tak tot tak weef ik een web
Zodat ik wat te eten heb
leniemienie min, ik ben een...

JE EIGEN BOSDIER

Verkleuren de bomen al? Kijk maar eens goed, dan zie je mosgroene, kanariegele, baksteenoranje en kastanjebruine blaadjes. En als je ze van dichtbij bestudeert, zul je zien dat sommige zelfs al die kleuren tegelijk op 1 blad hebben! Verzamel de mooiste bladeren, droog ze tussen twee dikke voorleesboeken en dan zijn ze knutselklaar. Welke bosdieren kun jij ermee maken? Kijk hieronder voor knutsel-inspiratie!

WIN!

Stuur een foto van je mooiste herfst-knutseldier naar redactie@boschenvaart.nl. De winnaar krijgt twee warme chocomel (mét slagroom) bij Restaurant de Plekk!

MOPJE, BEDANKT!

Juf vraagt aan de klas om de seizoenen op te noemen.
'Lente, herfst en winter', antwoordt Ismael.
'En waar blijft de zomer?' vraagt juf.
'Dat heb ik me ook al afgevraagd, juf!' antwoordt Ismael.

WIST JEDATJE

Biofiel - Het woord 'biofiel' bestaat uit het Griekse 'bio' (het leven, de natuur) en het achtervoegsel '-filie' (houden van). Volgens Amerikaanse bioloog (bio-logos, iemand die de levende natuur bestudeert) Edward Wilson zijn alle mensen 'biofiel' - ze houden ervan om dichtbij de levende natuur te zijn.

Heb je bijvoorbeeld al eens een boom geknuffeld? Dat klinkt misschien een beetje gek, maar in Japan schrijven dokters het zelfs voor als je ziek bent. Bomen knuffelen zou rustgevend werken en goed zijn voor je gezondheid. Zoek een grote, oude boom uit en probeer het gewoon eens. Je boom zal het aan niemand verder vertellen...

